

Energimarknadsrapport olja, gas, kol

Läget på olje-, gas- och kolmarknaderna

Vecka 17, 2015

Elin Akinci
Alexander Meijer
Samuel Ciszuk
Analysavdelningen

Kontakt: energimarknadsrapport-oljagaskol@energimyndigheten.se

Sammanfattning

Nordsjöoljan Brent steg under fredagens handel till 65,80 dollar per fat, vilket är den högsta noteringen under 2015. Under de senaste veckorna har rapporter från Kina, Japan och USA visat på ett uppsving i de tre stora ekonomierna, vilket kan få efterfrågan på global olja att stiga. Priset på Nordsjöoljan Brent har ökat med 45 procent sedan i mitten av januari eftersom produktionen i Nordamerika att minska, samtidigt som det osäkra läget i Mellanöstern fortsätter att ge stöd åt priset.

I nyheter i korthet rapporterar vi om att:

- Saudi Aramco sänker sina borrhningskostnader och ökar produktionen
- EIA tror på minskad amerikansk skifferoljeproduktion under maj
- USA:s administration föreslår flexibilitet i användningen av landets strategiska oljelager

De europeiska hubbpriserna gick ned i början av veckan men gick sedan upp igen mot slutet av veckan, på grund av ökad efterfråga i och med att temperaturerna blev svalare. Det pågår för närvarande ett planerat underhållsarbete på det norska gasfältet Troll, vilket minskar det totala europeiska utbudet med omkring 120 miljoner kubikmeter per dag. Utbudet fortsätter dock generellt att vara starkt för Europa. Injiceringsperioden för de europeiska gaslagren har påbörjats och injiceringen har pågått under de senaste två veckorna. Lagernivåerna fortsätter dock vara betydligt lägre än för samma period förra året och endast något över den rekordlåga nivån vid samma period under 2013.

I nyheter i korthet rapporterar vi om att:

- Nytt domstolsbeslut om den holländska gasproduktionen i Groningen
- Produktionsstoppet i Jemen riskerar bli långvarigt
- EU anklagar Gazprom för att ha missbrukat sin marknadsställning

Kolpriset har under senaste veckan haft en generell sjunkande trend, inleddes under slutet av föregående vecka. Dock avslutades den senaste veckan med en viss prisuppgång och månadskontraktet för API 2 stängde under fredagen på 59,0 dollar per ton.

I nyheter i korthet rapporterar vi om att:

- Konflikten i Ukraina påverkar marknaden för antracit

Priset på utsläppsrätter steg under veckan och decemberkontraktet för 2015 stängde vid fredagen på 7,32 euro. Prisstegring berodde på en rad samverkande faktorer, bland annat spekulationer om att det lettiska ordförandeskapet skulle lägga fram ett förslag om att stabilitetsmekanismen ska införas med 2019 som startår.

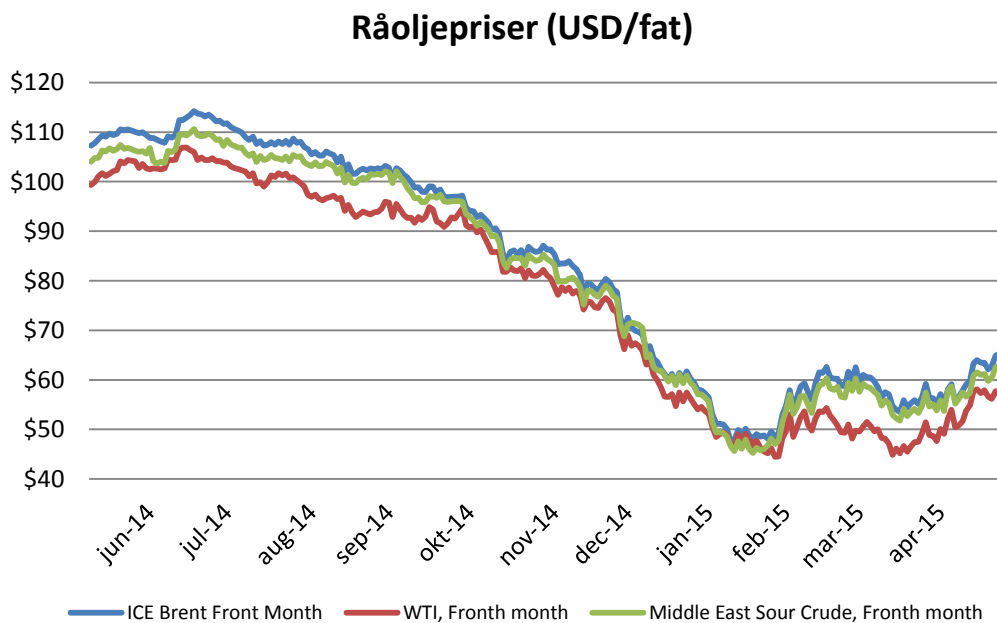
Innehåll

Oljemarknader	3
Nyheter i korthet: Olja	4
Naturgasmarknader	7
Nyheter i korthet: Naturgas	9
Kolmarknader	11
Nyheter i korthet: Kol	12
Utsläppsrätter	13

Oljemarknader

Nordsjöoljan Brent steg under fredagens handel till 65,80 dollar per fat, vilket är den högsta noteringen under 2015. Många marknadsanalytiker menar att det i mångt och mycket är utbudet som styr hur priset på global olja har utvecklats och att det därmed har blivit tydligt var prisgolvet för tillfället befinner sig. När produktionen i Nordamerika minskade kraftigt under första kvartalet så signalerade detta ett prisgolv på strax över 45 dollar per fat. Det råder dock större oklarheter kring hur efterfrågetillväxten på global olja kommer att se ut, vilket gör det mindre tydligt hur priset kan komma att stiga. Under de senaste veckorna har rapporter från Kina, Japan och USA visat på ett uppsving i de tre stora ekonomierna, vilket kan få efterfrågan på global olja att stiga.

Priset på Nordsjöoljan Brent har ökat med 45 procent sedan i mitten av januari efter att produktionen i Nordamerika minskat, samtidigt som det osäkra läget i Mellanöstern fortsätter att ge stöd åt priset.

Källa: Montel

Nyheter i korthet: Olja

Saudi Aramco sänker sina borrhingskostnader och ökar produktionen

Produktion: Saudi Aramco har lyckats pressa ned borrhingskostnaderna inom oljeproduktionen genom att förhandla till sig lägre kostnader med riggentreprenörerna i landet. Detta kommer som en följd av de låga oljepriserna som fått hela oljeindustrin att behöva kostnadseffektivisera.

Borrhingskostnaderna i Persiska viken, öster om Saudiarabien, har lyckats omförhandlas så att de minskats med 20 procent, enligt den amerikanska investmentbanken Cowen and Company. Enligt bankens rapport har den Londonbaserade riggleverantören Ensco International meddelat att de gått med på minskade dagskostnader för deras sju havsbaserade riggprojekt. Minskningen utgör en reduktion på 10–20 procent och gäller från och med april i år till januari 2016.

Rapportens slutsats är att detta tyder på en ny trend inom oljeindustrin där nationella och internationella oljebolag kommer att förhandla mer kring de olika villkoren och priserna i kontrakten, i och med att råvarupriserna är lägre än tidigare.

Enligt investmentbanken RBC Capital Markets så har riggverksamheten i Mellanöstern minskat med 6 % sedan juli 2014. Motsvarande siffra för Afrika är 9 %, i Asien och Stillahavsområdet 8 %, Europa 12 % och 14 % i Latinamerika. De mest utmärkande fallen är Irak där riggverksamheten minskat med 40% och Egypten där den minskat med 20 %. Detta har dock kompensrats av en uppgång på 19 % i Saudiarabien och Kuwait.

Saudi Aramcos VD Khalid al-Falih meddelade i januari att företaget har en tillräckligt stor budget för 2015 års investeringsprogram, men att de behöver se över vissa projektplaner i och med att oljepriset sjönk drastiskt. Efter det har Saudiarabien ökat sin produktion och enligt OPECs senaste månadsrapport låg Saudiarabiens produktion på rekordnivån 10,294 miljoner fat per dag under mars. Under februari var Saudiarabiens oljeproduktion 9,636 miljoner fat per dag.

EIA tror på minskad amerikansk skifferoljaproduktion under maj

Produktion: Den amerikanska skifferoljaproduktionen förväntas minska för första gången under maj, med 57,000 fat per dag, som ett resultat av de fallande oljepriserna, enligt EIA:s senaste Drilling Productivity Report. Rapporten visar på en minskning av nettoproduktionen från Bakken, Eagle Ford och Niobrara Shale under maj månad och den förväntade produktionen under april ser också ut att minska. Siffrorna från april visar dock på en nettotillväxt av USA:s totala produktion på 1,000 fat per dag. Prognosen för maj visar istället för första gången en minskning av den totala inhemska produktionen sedan EIA:s rapport om borrhingsaktiviteten började publiceras i november 2013.

Bland skifferoljaproducenterna så är det endast Permian Basin i västra Texas och New Mexico som förväntas stå för en nettotillväxt under maj, motsvarande 11 000 fat per dag.

Sedan de globala oljepriserna började sjunka under hösten så har oljeproducenterna minskat sina investeringsbudgetar för 2015 och minskat aktiviteten i sina borrhingsriggar, vilket har resulterat i en relativt snabb produktionsminskning i landet.

Enligt EIA:s rapport så förväntas produktionen från Bakken Shale i North Dakota och Montana minska med 23 000 fat per dag under maj, jämfört med minskningen i april som låg på 8 000 fat per dag. EIA förväntar sig även att produktionen från Eagle Ford Shale i södra Texas under maj kommer minska med 33 000 fat per dag, i jämförelse med 10 000 fat per dag under april.

Prognosen baseras på sju av de viktigaste skifferoljeformationerna: Bakken, Eagle Ford, Haynesville i Texas och Luisiana, Marcellus och Utica. Dessa producenter stod för 95 procent av USA:s totala råoljaproduktionstillväxt under 2011–2013.

USA:s administration föreslår flexibilitet i användningen av landets strategiska oljelager

Policy/Lager: USA:s administration publicerade i veckan som gick sin första Quadrennial Energy Review, en rapport tänkt att bli återkommande och rekommendera strategier, samt identifiera risker, hot och möjligheter för USA:s energi- och klimatsäkerhet. Rapporten tillkom på initiativ från presidenten i början av förra året och har involverat ett tjugotal departement och myndigheter, bland andra utrikes-, försvars, finans- och jordbruksdepartementen, samt det amerikanska naturvårdsverket och forskningsmyndigheten National Science Foundation. Energidepartementet har varit sammanhållande för processen.

Den publicerade översynen fokuserar i den första utgåvan på energiinfrastrukturen och ägnar en omfattande del av resonemangen åt den framtida rollen för landets beredskapslager av olja, den så kallade strategiska reserven. Dokumentet sätter prioriteringar för landets energipolitik och innebär bland annat att administrationen kommer efterfråga mer flexibilitet från Kongressen om reglerna kring användandet av beredskapslagret. Rapporten slår fast att nuvarande regler, som gällt sedan beredskapslagrens införande i efterdyningarna av oljekrisen 1973, endast tillåter presidenten att beordra en lageravtappning efter att en bristsituation uppstått och kunnat konstateras.

En rekommenderad förändring är att beredskapslagren ska få användas mer proaktivt, i lägen där försörjningsstörningar kan förutses, för att mer effektivt kunna stabilisera energimarknaderna. ”I dagens snabbverkande och globaliserade energimarknader borde presidenten inte behöva vänta tills högre energipriser redan har skadat USA:s ekonomi innan de strategiska reserverna kan användas utan restriktioner”, konstaterar översynen.

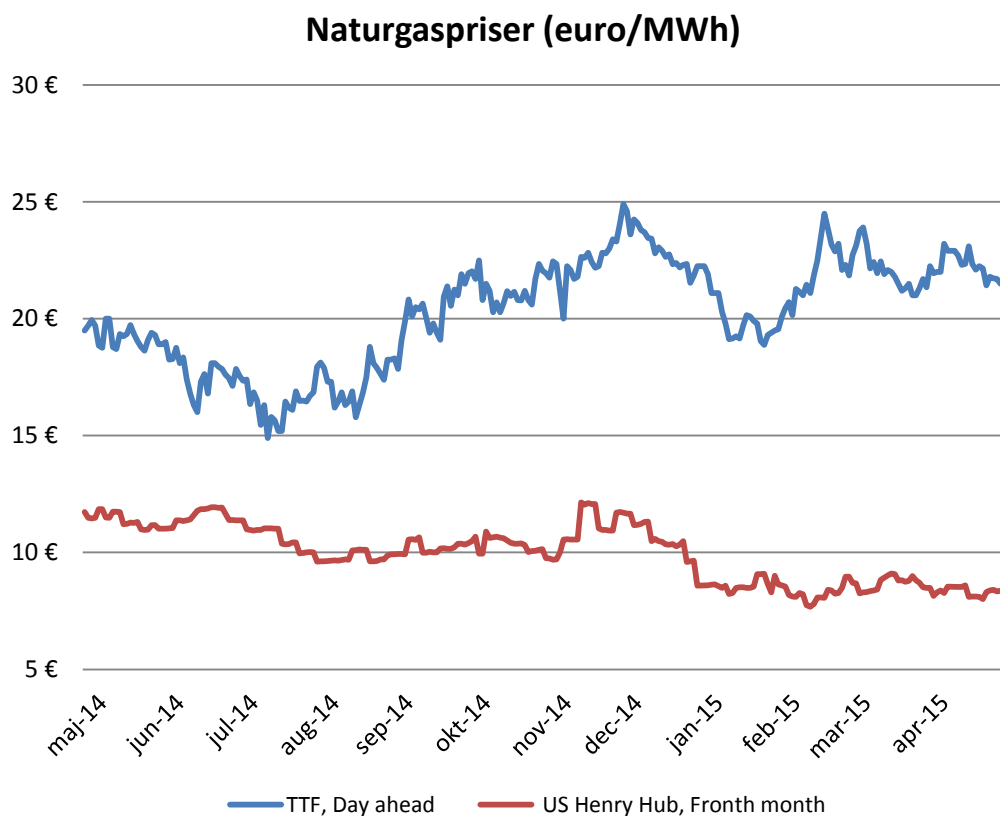
Rapporten tar klar ställning för att USA även fortsättningsvis ska hålla beredskapslager, något som ibland ifrågasatts främst från Demokraternas håll i skenet av landets inhemska skifferolja-boom. Enligt publikationen kommer USA:s ekonomi även i framtiden ”vara sårbar för framtida internationella försörjningsavbrott utan det skydd som strategiska lager innebär”, samtidigt som man rekommenderar Kongressen att öka finansieringen så att lagrens infrastruktur

kan uppgraderas. Energidepartementet uppmuntras även att fortsätta studera lagrens sammansättning, i ljuset av den ökade inhemska produktion av lätt och lågsvavlig råolja. Dock rekommenderas inga förändringar av lagrens storlek eller uppbyggnaden av produktlager, något som tidigare diskuterats, i synnerhet efter att stormen Sandy drabbade den amerikanska östkusten under hösten 2012.

En omtolkning av reglerna för hur beredskapslagren av olja får användas har debatterats under de senaste åren i USA, men en mer flexibel inställning går för närvarande emot den rådande uppfattningen bland majoriteten av internationella energiorganet IEA:s medlemmar, däribland Sverige. Om prisuppgångar tillåts vara en utlösande faktor för lagrens användning finns det fog att frukta en ökad politisering av beredskapslagren och en alltför tidig utarmning av dem i ett läge med en mycket utdragen försörjningsstörningssituation, har motståndarna till en sådan liberalisering hävdat. Sverige har, liksom USA för närvarande, en mycket restriktiv hållning till användandet av beredskapslagren, då man i de längsta vill bevara fungerande energimarknader och inte underminera marknadens egna krishanteringsmekanismer. Ofta manifesteras dessa genom fungerande prismekanismer som vid exempelvis brist resulterar i höjda priser och en automatisk efterfrågedämpning. Just efterfrågedämpning kan enligt bland annat det svenska synsättet vara viktigt i öppningsskedet av en längre försörjningsstörning för att kunna ge resultat, något som riskerar att undermineras genom ett tidigt marknadsingrepp för att kyla ned prisutvecklingen.

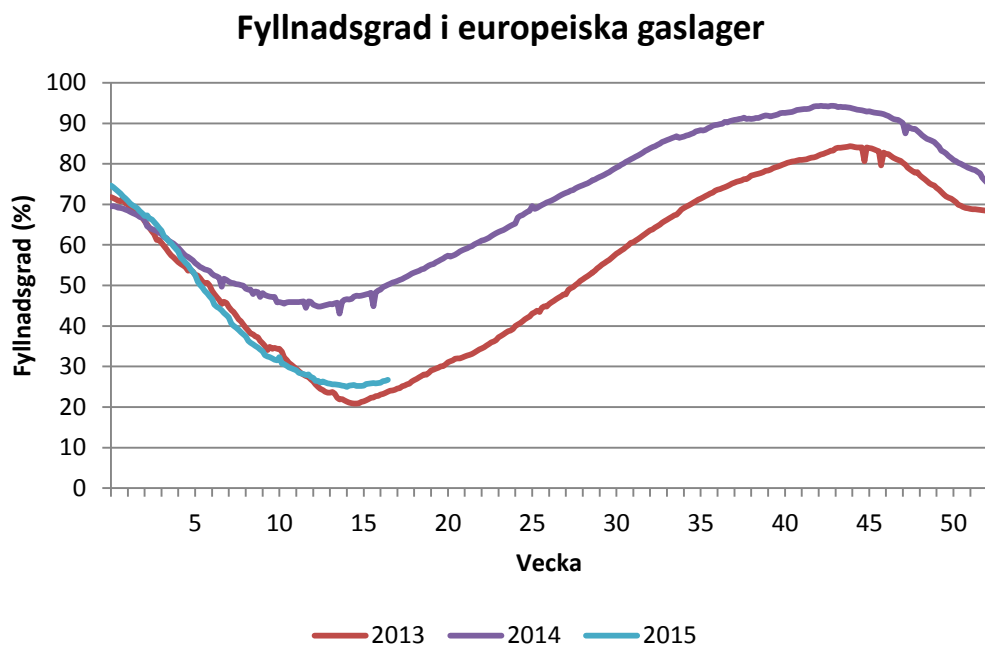
Naturgasmarknader

De europeiska hubbpriserna gick ned i början av veckan men gick sedan upp igen mot slutet av veckan, på grund av ökad efterfråga i och med att temperaturerna blev svalare. Det pågår för närvarande ett planerat underhållsarbete på det norska gasfältet Troll, vilket minskar det totala europeiska utbudet med omkring 120 miljoner kubikmeter per dag. Utbudet fortsätter dock generellt att vara starkt för Europa. De ryska leveranserna ökade med 0,19 miljarder kubikmeter i jämförelse med veckan innan. Tillförseln från LNG-leveranserna till Västeuropa fortsätter också att vara god.

Källa: Montel

Injiceringsperioden för de europeiska gaslagren har påbörjats och injiceringen har pågått under de senaste två veckorna. Lagernivåerna fortsätter dock vara betydligt lägre än för samma period förra året och endast något över den rekordlåga nivån vid samma period under 2013. Injiceringsstakten är dessutom väldigt långsam i jämförelse med de senaste årens injiceringsstakt. Under veckan injicerades 0,65 miljarder kubikmeter i europeiska lager, i jämförelse med 1,64 miljarder kubikmeter för samma period förra året och 1,23 miljarder kubikmeter vid samma period under 2013.

Källa: GSE minus strategiska lagervolymer

Nyheter i korthet: Naturgas

Nytt domstolsbeslut om den holländska gasproduktionen i Groningen

Produktion: Den 14 april kom ett holländskt domstolsbeslutet om gasproduktionen från Groningens gasfält, vilket inte resulterade i något bestämt produktionstak.

Domen fastslog att:

- Det inte finns tillräckliga skäl till att stänga ned produktionen helt på Groningen.
- På och runt Loppersum så får gas endast utvinnas om det är nödvändigt ur ett utbuds- och efterfrågeperspektiv och för att upprätthålla fältet och hålla källorna öppna och funktionella.

Restriktionerna fokuserar på framför allt fem produktionsområden på Loppersum, vilka är Zandt, Overschild, The Paauwen, Ten Post och Leermens. Det har tidigare talats om att dessa fem produktionsområdena borde stängas helt under tre år för att kunna genomföra en utförlig studie om möjlig koppling mellan gasproduktionen på dessa fem platser och de jordsbävningar som ägt rum

Det finns sammanlagt 29 produktionsområden på fältet och de fem som diskuterats för nedläggning utgjorde runt en fjärdedel av Groningens totala utbud. Loppesums produktionstak för 2015 för ligger dock på 3 miljarder kubikmeter, vilket är mindre än en tiondel av Groningens totala produktionstak för 2015.

Produktionsstoppet i Jemen riskerar bli långvarigt

Produktion/LNG: All gasproduktion på den jemenitiska LNG-anläggningen i Balhaf har nu upphört, där produktionen tidigare uppgick till omkring 0,55 miljoner ton per månad. En månads nedstängningen av anläggningen kommer därmed att reducera utbudet av LNG med runt 0,55 miljoner ton, vilket påverkar utbudsbilden för Europa då alla flexibla leveranser på spotmarknaden äts upp av bortfallet från Jemen, vilket innebär en ökad konkurrens på spotmarknaden. De globala LNG-priserna har dock inte påverkats i någon betydande utsträckning utan fortsätter handlas på lägre nivåer än förra årets priser vid samma period.

Jemen deklarerade *force majeure* för all sin LNG-produktion den 14 april och enligt nyhetsrapportering så kontrolleras anläggningen i Balhaf nu av jemenitiska stammedlemmar. Detta menar flera experter försvårar situationen och innebär att nedstängningen kan hålla i sig betydligt längre än om den bara berott på det generella orosläget i landet.

EU anklagar Gazprom för att ha missbrukat sin marknadsställning

Policy/Marknad: I onsdags lämnade EU:s konkurrensmyndighet in formella anklagelser mot det ryska gasbolaget Gazprom för att ha missbrukat sin dominanta marknadsställning i åtta europeiska länder; Polen, Tjeckien, Slovakien, Ungern, Bulgarien, Estland, Lettland och Litauen. I september 2011 gjordes tillslag mot flera europeiska gasbolag för att kontrollera deras kontrakt med Gazprom. Efter att ha gått igenom materialet så bestämde sig EU året därpå för att påbörja en utredning av Gazproms verksamhet i Öst- och Centraleuropa, vilket nu har resulterat i de formella anklagelserna från EU.

Anklagelserna gäller bland annat att Gazprom ska ha tagit ut oskäligt höga priser genom gaskontrakt med oljeindexering. Efter finanskrisen var gaspriserna låga i Europa, till följd av låg efterfrågan samtidigt som den Nordamerikanska skiffergasutvinningen ökade det globala utbudet. När oljepriserna sedan steg kraftigt, på grund av ökad global efterfrågan och oro för produktionsstörningar i samband med den arabiska våren, så blev det betydligt dyrare att köpa gas på oljeindexerade kontrakt jämfört med spothandel. De Östeuropeiska gasmarknaderna är dock till stor del beroenda av oljeindexerade långtidskontrakt på rysk gas, på grund av begränsad tillgång till både hubbar med spothandel och import av LNG.

Anklagelserna gäller bland annat även att Gazprom ska ha hindrat köparna från att sälja vidare gas de köpt från företaget till andra länder. Brott mot EU:s konkurrensregler kan resultera i böter motsvarande upp till tio procent av företagets årliga omsättning, vilket gör att det kan röra sig om miljardbelopp för Gazprom.

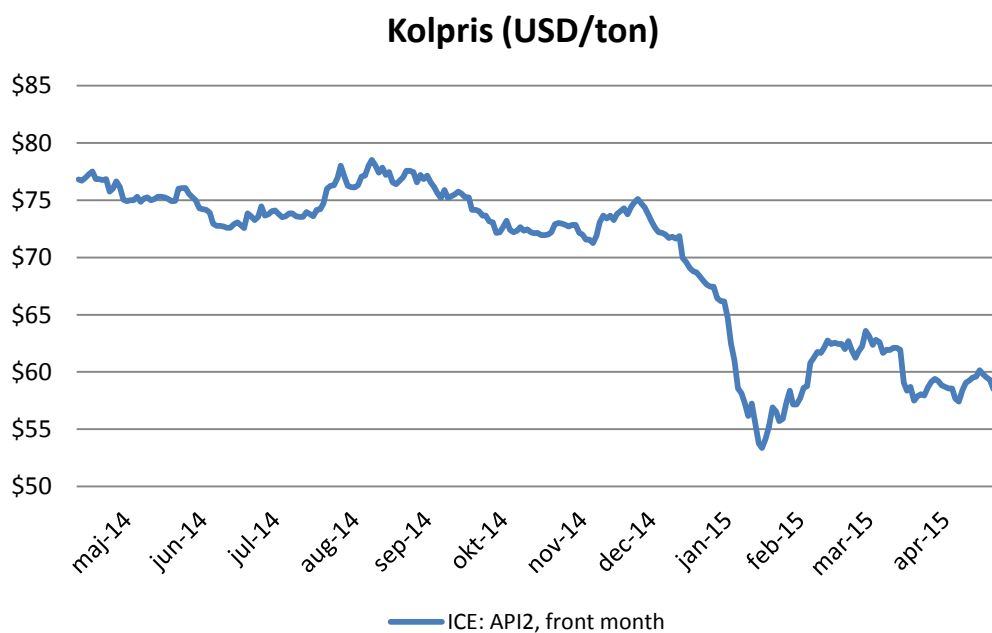
Flera analytiker har oroats av detta kan försämra den redan ansträngda relationen mellan EU och Ryssland. EU:s kommissionär med ansvar för konkurrens, Margrethe Vestager, har dock varit noga med att understryka att det inte finns någon politisk dimension av anklagelserna och att man från vill inleda kontakter och samtal med alla vägar öppna. Gazprom ska å sin sida ha meddelat att de anser att anklagelserna är grundlösa.

Gazprom har nu tolv veckor på sig att bemöta anklagelserna.

Kolmarknader

Kolpriset har under senaste veckan haft en generellt sjunkande trend, inleddes under slutet av föregående vecka. Dock avslutades den senaste veckan med en viss prisuppgång och månadskontraktet för API 2 stängde under fredagen på 59,0 dollar per ton. Priserna på kol från Australien stigit kraftigt till följd av att översvämningar har förhindrat järnvägstransport av kol i vissa områden, vilket fick visst genomslag på de europeiska priserna mot slutet av veckan.

Den generella marknadssituationen med ett globalt överutbud kvarstår. Kinas import av energikol uppges ha varit 53 procent mindre under de två första månaderna i år jämfört med samma månader förra året, samtidigt som det rapporteras om höga lagernivåer i hamnarna. Priserna i Europa har dock fått visst stöd, främst föregående vecka, bland annat av att rubeln stärkts vilket minskar den ryska kolexporten till Europa. Ett jordskred i den kolproducerande regionen Kuznets har samtidigt lett till produktionsstörningar i rysk kolproduktion. Även euron har stärkts mot dollarn, vilket ökar köpviljan hos europeiska kolhandlare och som tidigare rapporterat så väntas kolexporten från Colombia minska framöver till följd av vissa förbud för järnvägstransporter under nattetid.

Källa: Montel

Nyheter i korthet: Kol

Konflikten i Ukraina påverkar marknaden för antracit

Representanter för det ukrainska energiföretaget Dtek har i intervjuer med Montel uppgett att landet risker en bristsituation framöver för kol av kvaliteten antracit. Stridigheterna i landets östra delar, där de stora kolfyndigheterna finns, har lett till betydande avbrott för den inhemska kolproduktionen och av transportvägar. Vid årets början var produktionen nedstängd vid 69 av landets totalt 150 kolgruvor och mycket av den produktion som fallit bort utgjordes av antracit.

Ukraina har gått från att vara en betydande exportör av antracit, med sju procent av den globala exporten 2013, till att sedan andra halvan av förra året vara en nettoimportör efter att den inhemska produktionen fallit. Detta har fått genomslag på den globala antracitmarknaden där det globalt råder visst underskott, till skillnad från det globala överutbud som generellt råder för energikol. Efter att Ukraina började importera istället för att exportera antracit steg priset i Europa med omkring 30 procent från augusti till oktober, där de nu har stabiliserats omkring 80 dollar per ton.

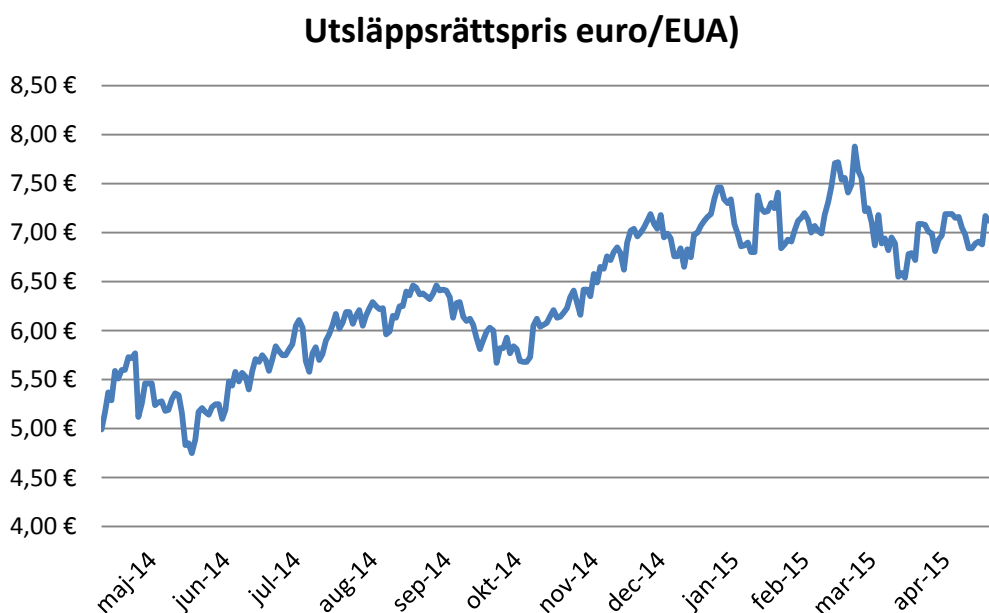
För Ukrainas del skulle en eskalerad bristsituation kunna få betydande konsekvenser eftersom flera av landets kraftverk endast kan använda antracit som bränsle. Ukraina har ersatt den inhemska produktionen av antracit med import från Ryssland, Australien och Sydafrika. Dock har den ryska kolexporten till Ukraina stoppats sedan november förra året. Att importera antraciten är betydligt kostsammare vilket leder till problem med lönsamheten. Det finns även kapacitetsproblem för hur mycket importerat kol som kan hanteras av landets hamnar och järnvägar.

Utsläppsrätter

Priset på utsläppsrätter steg under veckan och decemberkontraktet för 2015 stängde vid fredagen på 7,32 euro. Prisstegring berodde på en rad samverkande faktorer.

Under måndagen steg priset efter att dokument läckt ut, innehållande nya förslag från det lettiska ordförandeskapet för Europeiska rådet gällande marknadsstabilitetsreserven. Priset fortsatte stiga under veckan på spekulationer om att det lettiska ordförandeskapet skulle lägga fram ett förslag om att stabilitetsmekanismen ska införas med 2019 som startår. Dock kom inget sådant förslag under veckan och förhandlingarna om marknadsstabilitetsreserven fortgår.

Den siste april är det deadline för att överlämna utsläppsrätter för förra årets utsläpp, vilket även bidrar till att handelsaktiviteten och efterfrågan ökat i takt med att månadsslutet närmar sig. Även de nyligen föreslagna åtgärderna från Tyskland för att minska landets koldioxidsläpp med 22 miljoner ton till 2020 tros ha bidragit till att efterfrågan ökat den senaste tiden.

Källa: Montel